

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursului declarat de către Tamara Dobrenco, reprezentată de avocata Valentina Moruz,

în cauza civilă, intentată la cererea depusă de Tamara Dobrenco, persoane interesate Liudmila Teodorescu și Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Bălți cu privire la constatarea faptelor care au valoare juridică,

împotriva deciziei din 08 iunie 2023 a Curții de Apel Bălți

*(Dosarul nr. 2ra-1383/23
NR. PIGD 2-20160130-01-2ra-06092023)*

Recurs declarat până la 01 septembrie 2023, temeiurile nu se încadrează în art. 432 alin. (1)-(4) din Codul de procedură civilă. Recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

Judecătoria Bălți, sediul Central, jud. – A. Donos
Curtea de Apel Bălți, jud. – Iu. Grosu, A. Garbuz, A. Ciobanu

19 septembrie 2024

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților recursul declarat de către Tamara Dobrenco, reprezentată de avocata Valentina Moruz

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Ion Malanciuc, *Președinte*,

Mariana Ursachi,

Oxana Parfeni, *judcători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 18 decembrie 2020, Tamara Dobrenco, reprezentată de avocata Valentina Moruz, a depus cerere cu privire la constatarea faptelor care au valoare juridică, persoane interesate Liudmila Teodorescu și Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Bălți (f. d. 2-3, vol. I).

2. În motivarea cererii, a indicat că prin testamentul din 21 ianuarie 2006, Venera Sidlețcaia i-a testat întreaga avere ce îi va aparține la momentul decesului, și anume apartamentul nr. xx din str. xxxxx, mun. xxxxx, cu condiția întreținerii.

3. A menționat că a îngrijit-o pe Venera Sidlețcaia timp de 8,5 ani, efectuând și reparații curente în apartament.

4. La xxxxx, Venera Sidlețcaia a decedat, iar petiționara s-a ocupat de toate serviciile funerare de înmormântare.

5. La 24 decembrie 2014, s-a adresat la notar cu cerere de acceptare a succesiunii, însă i s-a refuzat, pe motiv că a fost întocmit un alt testament pe numele Liudmilei Teodorescu, la data de 07 martie 2014.

6. A specificat că s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Liudmilei Teodorescu cu privire la anularea testamentului, însă prin hotărârea din 20 iunie 2018 a Judecătoriei Bălți, sediul Central, acțiunea i-a fost respinsă.

7. Petiționara a relevat că, în asemenea împrejurări, intervine necesitatea constatării faptului întreținerii Venerei Sidlețcaia în perioada ianuarie 2006 – iulie 2014, precum și faptul înmormântării și organizării meselor de pomenire.

8. Totodată, a precizat că la 07 octombrie 2019, s-a adresat cu cerere de constatare a faptelor care au valoare juridică, în procedură specială, însă prin încheierea din 14 iulie 2020 a Judecătoriei Bălți, sediul Central, cererea a

fost scoasă de pe rol, fiindu-i explicat dreptul de soluționare a litigiului în procedură civilă.

9. În drept, petiționara Tamara Dobrenco, reprezentată de avocata Valentina Moruz, și-a întemeiat pretențiile în baza prevederilor art. 116, 166, 167, 281 alin. (2) lit. b), art. 282-285 din Codul de procedură civilă.

10. Petiționara Tamara Dobrenco, reprezentată de avocata Valentina Moruz, a solicitat repunerea în termen a cererii cu privire la constatarea faptului întreținerii persoanei, admiterea acesteia și constatarea faptului că dânsa a întreținut-o pe Venera Sidlețcaia din ianuarie 2006 până în iulie 2014, precum și constatarea faptului înmormântării și organizării meselor de pomenire a defunctei Venera Sidlețcaia de către Tamara Dobrenco.

11. La 24 septembrie 2021, prin intermediul poștei electronice, Tamara Dobrenco, reprezentată de avocata Valentina Moruz, a depus cerere de concretizare a pretențiilor cu privire la constatarea faptului întreținerii persoanei, în procedură specială, în temeiul dispozițiilor art. 279 alin. (1) lit. a), art. 281 alin. (2) lit. b), art. 282-285 din Codul de procedură civilă (f. d. 88-89, vol. I).

12. În cadrul ședinței de judecată din 07 februarie 2022 a Judecătoriei Bălți, sediul Central, avocata Aliona Timoșenco, în interesele persoanei interesate Liudmila Teodorescu, a înaintat o cerere de scoatere de pe rol a cererii depuse de Tamara Dobrenco, în temeiul art. 267 lit. 1) din Codul de procedură civilă, indicând că nu este de acord cu cererea depusă de petiționară, iar acest fapt denotă existența unui litigiu de drept comun (f. d. 122-123, 124, vol. I).

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

13. Prin încheierea din 17 februarie 2022 a Judecătoriei Bălți, sediul Central, a fost respinsă cererea depusă de avocatul Aliona Timoșenco, în interesele persoanei interesate Liudmila Teodorescu, cu privire la scoatere de pe rol a cererii depuse de petiționara Tamara Dobrenco (f. d. 128-128 verso, vol. I).

14. Prin hotărârea din 12 octombrie 2022 a Judecătoriei Bălți, sediul Central, cererea depusă de Tamara Dobrenco cu privire la constatarea faptelor care au valoare juridică a fost respinsă, ca fiind neîntemeiată (f. d. 160, 165-167 verso, vol. I).

15. Întru argumentarea soluției adoptate, instanța de fond a reținut că pentru a constata, pe cale judecătorească, faptul întreținerii persoanei,

urmează să fie întrunite anumite condiții, și anume să se constate faptul că persoana a fost întreținută de către defunct, în scopul recuperării prejudiciului legat de pierderea întreținătorului.

16. Totodată, instanța de judecată a punctat că pentru a constata faptul întreținerii persoanei, în temeiul art. 281 alin. (2) lit. b) din Codul de procedură civilă, este necesară apariția unor drepturi patrimoniale pentru petiționară, însă, în speța dedusă judecării, faptelor solicitate de către petiționara Tamara Dobrenco nu le poate fi atribuită o valoare juridică care ar genera apariția unor drepturi patrimoniale pentru petiționară.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

17. La 01 noiembrie 2022, Tarama Dobrenco, reprezentată de avocata Valentina Moruz, a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii din 12 octombrie 2022 a Judecătoriei Bălți, sediul Central (f. d. 164, vol. I), iar la 15 februarie 2023, a prezentat apelul motivat, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a cererii (f. d. 177-179 verso, vol. I).

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

18. Prin decizia din 08 iunie 2023 a Curții de Apel Bălți, a fost admis apelul declarat de Tamara Dobrenco, reprezentată de avocata Valentina Moruz, casate hotărârea din 12 octombrie 2022 a Judecătoriei Bălți, sediul Central și încheierea din 17 februarie 2022 a Judecătoriei Bălți, sediul Central, cu emiterea unei noi soluții, prin care cererea a fost scoasă de pe rol (f. d. 201, 202-205, vol. I).

19. Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că instanța de fond nu a ținut cont de faptul că petiționara a solicitat constatarea faptului cu valoare juridică, precum că ea a întreținut-o pe Venera Sidlețcaia, dar nu că petiționara s-a aflat la întreținerea Venerei Sidlețcaia.

20. La fel, instanța de apel a notat că, având în vedere că Liudmila Teodorescu a declarat că nu este de acord să restituie cheltuielile pretinse a fi suportate de către Tamara Dobrenco, s-a constatat existența unui litigiu de drept, or, pentru încasarea cheltuielilor de îngrijire/tratament, nu este necesar de constatat faptul întreținerii persoanei, astfel încât potențiala reclamantă urmează să dovedească quantumul cheltuielilor pretinse a fi suportate în conformitate cu prevederile art. 118 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

21. La 30 august 2023, prin intermediul oficiului poștal, Tamara Dobrenco, reprezentată de avocata Valentina Moruz, a declarat recurs împotriva deciziei din 08 iunie 2023 a Curții de Apel Bălți, prin care a solicitat admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel, cu remiterea cauzei spre rejudecare în prima instanță, în alt complet de judecată.

22. SOLICITAREA RECURENTULUI

23. În motivarea recursului, a invocat prevederile art. 432 alin. (2) lit. a), b), c), alin. (3) lit. f) din Codul de procedură civilă, și anume că instanțele de judecată ierarhic inferioare au aplicat legea care nu trebuia să fie aplicată, nu au aplicat legea care trebuia să fie aplicată, au interpretat în mod eronat legea, precum și au pronunțat hotărârile cu încălcarea competenței jurisdicționale.

24. A obiectat că prin scoaterea de pe rol a cererii petiționarei, instanța de apel s-a expus asupra unei pretenții neformulate, or, prin cererea înaintată, petiționara a solicitat doar constatarea faptului întreținerii, dar nu și încasarea cheltuielilor pentru întreținere.

TERMENUL DE DECLARARE A RECURSULUI

25. Art. 434 alin. (1), (2) din Codul de procedură civilă:

„(1) Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

(2) Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.”

26. Completul de judecată conchide că recurentul s-a conformat prevederilor art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă și a depus în termen recursul, or, copia deciziei motivate a fost notificată reprezentantei recurente, avocata Valentina Moruz, în mod electronic, la 18 iulie 2023, fapt ce se confirmă prin extrasul din poșta electronică (f. d. 207 verso, vol. I), iar cererea de recurs a fost depusă la 30 august 2023 (f. d. 29, vol. II).

27. Prin încheierea din 13 octombrie 2023 a Curții Supreme de Justiție, s-a expedit în adresa Liudmilei Teodorescu și Direcției Asistență Socială și Protecție a Familiei copia recursului și li s-a comunicat dreptul de a depune, în termen de până la o lună, referința, cu expunerea asupra obiecțiilor materiale și procedurale invocate în cererea de recurs (f. d. 37-38, vol. II).

28. Până la data stabilită pentru examinarea admisibilității recursului, în adresa Curții Supreme de Justiție referințe nu au parvenit.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

29. Art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă (în redacția până la 01 septembrie 2023):

„Cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care: a) recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).”

30. Art. 432 alin. (2), (3), (4) din Codul de procedură civilă (în redacția până la 01 septembrie 2023):

„(2) Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

(3) Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(4) Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.”

31. Art. 440 alin. (1), (2) din Codul de procedură civilă (în vigoare din 01 septembrie 2023):

„(1) În cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil.

(2) Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se expediază părților.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

32. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră oportun de a învedera că, prin Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, în vigoare 18 august 2023, cu excepția art. IV, V pct. 1-9 și 11-16 și art. VII – 01 septembrie 2023, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 318-321 art. 570 din 18 august 2023, au fost introduse modificări în Codul de procedură civilă, inclusiv la capitolul XXXVIII – Recursul, secțiunea a 2-a, recursul împotriva actelor de dispoziție ale curților de apel.

33. Conform art. XI alin. (3) din Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursurilor.

34. În această consecvență, se deduce că admisibilitatea recursului declarat de către Tamara Dobrenco, reprezentată de avocata Valentina Moruz, împotriva deciziei din 08 iunie 2023 a Curții de Apel Bălți, va fi examinată în baza temeiurilor stipulate în redacția art. 432 din Codul de procedură civilă, în vigoare până la 01 septembrie 2023.

35. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2)-(4) din Codul de procedură civilă (în redacția în vigoare la data depunerii cererii de recurs), enunțate la pct. 30 din prezenta încheiere.

36. Verificând motivele de casare, invocate în recurs de către Tamara Dobrenco, reprezentată de avocata Valentina Moruz, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că acestea nu cad sub incidența temeiurilor prevăzute la art. 432 alin. (2)-(4) din Codul de procedură civilă, deoarece se referă la dezacordul recurenteii cu soluția pronunțată de către instanța de apel și nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

37. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că recursurile exercitate conform Secțiunii a II-a au caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

38. Totodată, potrivit jurisprudenței CtEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posedă puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri.

39. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că recursul declarat de către Tamara Dobrenco, reprezentată de avocata Valentina Moruz, conține obiecții de fapt și de drept, similare celor expuse anterior în cadrul examinării cauzei, care au fost analizate de către instanța de apel, fiind apreciate corespunzător. În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurentei la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în apel, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenției.

40. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează faptul că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici, care sunt de natură a învedera netemeinicia hotărârii și care se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2)-(4) din Codul de procedură civilă. Nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor factice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de netemeinicie pe care se bazează, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului presupune nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, ci implică determinarea greșelilor imputate instanței de apel și o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează aceste critici.

41. Drept urmare, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că argumentele invocate de către recurentă nu pot constitui temei de admisibilitate a recursului, deoarece nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural, și, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

42. În astfel de circumstanțe, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a aprecia recursul declarat de Tamara Dobrenco, reprezentată de avocata Valentina Moruz, ca fiind inadmisibil.

43. Ținând cont de cele expuse *supra*, în temeiul art. 431 alin. (1), (2), art. 433 lit. a), art. 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Declară inadmisibil recursul depus de către Tamara Dobrenco, reprezentată de avocata Valentina Moruz, împotriva deciziei din 08 iunie 2023 a Curții de Apel Bălți.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Ion Malanciuc

Judecători

Mariana Ursachi

Oxana Parfeni